

## **Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp — HE 17/2018 vp**

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Syyttäjälaitoksesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi**

### ***Asia***

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Syyttäjälaitoksesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 17/2018 vp).

### ***Valiokuntakäsittely***

Valiokunnan mietintö: Lakivaliokunta (LaVM 5/2018 vp).

### ***Päätös***

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

## **Laki**

### **Syyttäjälaitoksesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

#### **1 luku**

#### **Syyttäjälaitoksen asema, tehtävät ja organisaatio**

##### **1 §**

##### ***Soveltamisala***

Tässä laissa säädetään Syyttäjälaitoksen asemasta, tehtävistä ja hallinnosta sekä syyttäjien tehtävistä.

##### **2 §**

##### ***Syyttäjälaitoksen asema ja tehtävä***

Syyttäjälaitos vastaa itsenäisesti ja riippumattomasti syyttäjäntoimen järjestämisestä.

## Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp

### 3 §

#### *Syyttäjälaitoksen organisaatio*

Syyttäjälaitoksen keskushallintoyksikkönä toimii valtakunnansyyttäjän toimisto. Syyttäjälaitoksen toiminnan järjestämistä varten maa jakautuu syyttäjäalueisiin. Syyttäjäalueeseen kuuluu yksi tai useampi kunta.

Ylimpänä syyttäjänä ja syyttäjien esimiehenä toimii valtakunnansyyttäjä. Syyttäjälaitos kuuluu oikeusministeriön hallinnonalaan.

### 4 §

#### *Valtakunnansyyttäjän toimiston tehtävät*

Valtakunnansyyttäjän toimiston tehtävänä on:

- 1) ohjata ja kehittää Syyttäjälaitosta ja syyttäjätoimintaa;
- 2) vastata Syyttäjälaitoksen toiminnan tuloksellisuudesta;
- 3) valvoa syyttäjien toiminnan laillisuutta ja yhdenmukaisuutta;
- 4) Syyttäjälaitoksen yleinen hallinto, viestintä ja koulutus;
- 5) hoitaa toimialaansa kuuluvaa kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä;
- 6) vastata poliisimiehen tekemäksi epäiltyjen rikosten tutkinnanjohtajina toimivien syyttäjien toiminnan järjestämisestä.

### 5 §

#### *Syyttäjäalueen tehtävät*

Syyttäjäalue vastaa syyttäjäntehtävien järjestämisestä alueellaan käsiteltävissä rikosasioissa. Rikosasioiden jakamisesta syyttäjäalueiden käsiteltäväksi voidaan määrätä aluejaosta poiketen, jos se on tarpeen työn tasaamisen, käsittelyn joutuisuuden, erityisosaamisen tai muun erityisen syyn vuoksi.

Omalla toimialueellaan syyttäjäalue kehittää syyttäjätoimintaa valtakunnansyyttäjän toimiston ohjauksessa, vastaa syyttäjätoiminnan tuloksellisuudesta, valvoo syyttäjien toiminnan laillisuutta ja yhdenmukaisuutta sekä huolehtii viranomaisyhteistyöstä ja muusta syyttäjän tehtäviin liittyvästä yhteistyöstä.

Lisäksi syyttäjäalueen tehtävänä on huolehtia muista valtakunnansyyttäjän toimiston sille erikseen määrittämistä tehtävistä.

### 6 §

#### *Ahvenanmaan syyttäjäalue*

Ahvenanmaan maakunnassa syyttäjäntehtävien järjestämisestä alueellaan käsiteltävissä rikosasioissa vastaa Ahvenanmaan syyttäjäalue, ja sen toimipaikka on Maarianhamina.

Ahvenanmaan syyttäjäalueella käytettävästä kielestä ja henkilöstön kielitaidosta säädetään Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 6 luvussa.

## Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp

Johtavaan maakunnansyyttäjään ja maakunnansyyttäjään sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään johtavasta aluesyyttäjästä ja aluesyyttäjästä.

### 2 luku

#### Syyttäjät ja syyttäjän tehtävät

##### 7 §

##### *Syyttäjät*

Syyttäjiä ovat:

- 1) valtakunnansyyttäjä ja apulaisvaltakunnansyyttäjä;
- 2) valtionsyyttäjä;
- 3) johtava aluesyyttäjä ja johtava maakunnansyyttäjä;
- 4) erikoissyyttäjä;
- 5) aluesyyttäjä ja maakunnansyyttäjä;
- 6) apulaissyyttäjä.

Suomen kansallisesta jäsenestä Eurojustissa säädetään Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetussa laissa (742/2010).

##### 8 §

##### *Erityissyyttäjät*

Erityissyyttäjiä ovat valtioneuvoston oikeuskansleri ja eduskunnan oikeusasiamies, joiden syyteoikeudesta säädetään perustuslain 110 §:ssä.

##### 9 §

##### *Syyttäjän tehtävät*

Syyttäjän tehtävänä on huolehtia rikosoikeudellisen vastuun toteuttamisesta hänen käsiteltävään olevassa asiassa tasapuolisesti, joutuisasti ja taloudellisesti asianosaisten oikeusturvan ja yleisen edun edellyttämällä tavalla.

##### 10 §

##### *Syyttäjän toimivalta*

Syyttäjällä on itsenäinen ja riippumaton syyteharkintavalta. Syyttäjä tekee itsenäisesti ja riippumattomasti päätösvaltaansa kuuluvat, rikosoikeudellisen vastuun toteuttamista koskevat ratkaisut käsiteltävään olevassa rikosasiassa. Syyttäjä on toimivaltainen syyttäjäntehtävissä koko maassa.

## Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp

### 11 §

#### *Valtakunnansyyttäjän tehtävät ylimpänä syyttäjänä ja ratkaisuvalta*

Valtakunnansyyttäjän tehtävänä on:

- 1) toimia syyttäjänä niissä asioissa, jotka hänelle lain mukaan kuuluvat tai jotka hän ottaa käsiteltäväkseen;
- 2) päättää syyttäjän valituslupahakemuksen jättämisestä korkeimpaan oikeuteen ja syyttäjien edustamisesta korkeimmassa oikeudessa;
- 3) valvoa ja edistää syyttäjän toiminnan oikeudellista laatua ja yhdenmukaisuutta;
- 4) määrätä esitutkintalain (805/2011) 2 luvun 4 §:ssä tarkoitetut, poliisimiehen tekemäksi epäiltyjen rikosten tutkinnanjohtajina toimivat syyttäjät.

Valtakunnansyyttäjä voi ottaa itse ratkaistavakseen alaiselleen syyttäjälle kuuluvan asian tai määrätä alaisensa syyttäjän ajamaan syytettä, jonka nostamisesta hän on päättänyt. Valtakunnansyyttäjä voi myös määrätä asian alaisensa syyttäjän syyteharkintaan.

Valtakunnansyyttäjä voi antaa nimetyille syyttäjänvirastaan virkavapaalla olevalle, toisessa virkasuhteessa olevalle virkamiehelle määrääjäksi sellaiset syyttäjänvaltuudet, joita tämä määrättyssä tehtävässään tarvitsee. Syyttäjänvaltuuksia käyttävään henkilöön sovelletaan muutoin, mitä syyttäjistä säädetään.

### 12 §

#### *Apulaisvaltakunnansyyttäjä*

Apulaisvaltakunnansyyttäjä toimii valtakunnansyyttäjän apuna ja sijaisena.

Apulaisvaltakunnansyyttäjä ratkaisee hänen käsiteltäväkseen kuuluvat asiat samoin valtuuksin kuin valtakunnansyyttäjä.

### 13 §

#### *Valtionsyyttäjät*

Valtakunnansyyttäjän toimistossa on valtionsyyttäjiä.

Valtionsyyttäjä toimii syyttäjänä hänen käsiteltäväkseen määrättyissä asioissa.

### 14 §

#### *Erikoissyyttäjät*

Erikoissyyttäjä toimii syyttäjänä erikoistumisalaansa kuuluvissa erityisen vaativissa rikosasioissa sekä muissa hänelle määrättyissä rikosasioissa.

## Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp

### 15 §

#### *Johtavat aluesyyttäjät, aluesyyttäjät ja apulaissyyttäjät*

Johtavat aluesyyttäjät, aluesyyttäjät ja apulaissyyttäjät toimivat syyttäjänä syyttäjäalueella käsiteltävissä rikosasioissa ja muissa heille määrättyissä asioissa.

### 16 §

#### *Kelpoisuusvaatimukset*

Valtakunnansyyttäjän ja apulaisvaltakunnansyyttäjän kelpoisuusvaatimuksena on muu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus.

Muiden syyttäjien kelpoisuusvaatimuksena on muu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto. Johtavien aluesyyttäjien kelpoisuusvaatimuksena on lisäksi käytännössä osoitettu johtamistaito.

### 17 §

#### *Nimittäminen*

Valtakunnansyyttäjän nimittämisestä säädetään perustuslaissa. Apulaisvaltakunnansyyttäjän nimittää tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä.

Valtionsyyttäjän nimittää valtioneuvosto valtakunnansyyttäjän toimiston esityksestä.

Johtavan aluesyyttäjän, erikoissyyttäjän ja aluesyyttäjän nimittää valtakunnansyyttäjän toimisto. Johtavan aluesyyttäjän virkaan nimitetään viiden vuoden määräajaksi, jollei erityisestä syystä ole perustetta nimittää tätä lyhyemmäksi määräajaksi.

Apulaissyyttäjän nimittää määräaikaiseen virkasuhteeseen syyttäjäalue.

## 3 luku

### **Johtaminen ja asioiden ratkaiseminen**

### 18 §

#### *Johtaminen*

Valtakunnansyyttäjän toimistoa johtaa valtakunnansyyttäjä.

Syyttäjäaluetta johtaa johtava aluesyyttäjä. Johtavan aluesyyttäjän apuna voi toimia yksi tai useampi apulaispäällikkönä toimiva syyttäjä. Apulaispäälliköt hoitavat syyttäjäntehtäviensä lisäksi heille määrättyjä hallinnollisia tehtäviä syyttäjäalueella.

## Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp

### 19 §

#### *Hallinnollisten asioiden ratkaiseminen*

Valtakunnansyyttäjä ratkaisee koko Syyttäjälaitosta koskevat hallinnolliset asiat, jollei niitä ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi.

Valtakunnansyyttäjän toimistossa käsiteltävät hallinnolliset asiat ratkaisee valtakunnansyyttäjä, jollei asiaa ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Muun virkamiehen kuin valtakunnansyyttäjän tai apulaisvaltakunnansyyttäjän ratkaistavaksi ei voida antaa hallinnollista asiaa, joka on laissa säädetty valtakunnansyyttäjän ratkaistavaksi. Valtakunnansyyttäjä voi pidättää itselleen päätösvallan asiassa, jonka muu valtakunnansyyttäjän toimiston virkamies muuten saisi ratkaista.

Syyttäjäalueella käsiteltävät hallinnolliset asiat ratkaisee johtava aluesyyttäjä, jollei asiaa ole säädetty tai Syyttäjälaitoksen työjärjestyksellä määrätty apulaispäällikön tai muun virkamiehen ratkaistavaksi. Johtava aluesyyttäjä voi pidättää itselleen päätösvallan hallinnollisessa asiassa, jonka muu syyttäjäalueen virkamies muuten saisi ratkaista.

### 20 §

#### *Rikosasioiden jakaminen*

Rikosasiat on jaettava syyttäjien käsiteltäviksi siten, että asianosaisten oikeus saada asiansa ratkaistuksi riippumattomasti, puolueettomasti ja joutuisasti turvataan.

Valtakunnansyyttäjä voi määrätä samaan rikosasiaan useamman syyttäjän. Samalla tulee määrätä heidän keskinäisestä vastuunjaostaan. Johtava aluesyyttäjä voi antaa tällaisen määräyksen alaisuudessaan toimiville syyttäjille.

### 21 §

#### *Rikosasian siirtäminen toiselle syyttäjälle*

Syyttäjän ollessa toisen virkatehtävän vuoksi tai muusta syystä estynyt hoitamasta syyttäjän-tehtäväänsä, esimies voi siirtää hänen käsiteltävänä olevia rikosasioita toisen syyttäjän hoidettavaksi.

Esimies voi erityisestä syystä siirtää alaisensa syyttäjän käsiteltävänä olevia rikosasioita toisen syyttäjän hoidettavaksi, jos se on joutuisan oikeudenkäynnin järjestämisen, työn tasaamisen, erityisosaamisen taikka muun vastaavan syyn vuoksi tarkoituksenmukaista. Tämä edellyttää rikosasiaa käsittelevän syyttäjän suostumusta.

## Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp

### 4 luku

#### Erinäiset säännökset

#### 22 §

##### *Tiedonsaantioikeus*

Syyttäjällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus maksutta saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä virkatehtävien suorittamista varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat, jollei sellaisen tiedon tai asiakirjan antamista syyttäjälle tai tietojen käyttämistä todisteena ole laissa kielletty tai rajoitettu.

Syyttäjällä on oikeus saada virkatehtävien suorittamista varten tarpeelliset tiedot yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan yritys-, pankki- tai vakuutuslainsäädännön estämättä. Syyttäjällä on oikeus saada syyteharkinnassa tarvitsemiaan, sakkorangaistuksia ja niiden täytäntöönpanoa koskevia tietoja Oikeusrekisterikeskuksen sakkorekisteristä.

Syyttäjällä ei kuitenkaan ole 1 momentissa tarkoitettua oikeutta saada tietoja, jotka viranomaisen tai julkista tehtävää hoitamaan asetettu yhteisö on saanut luvan perusteella tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai suunnittelu- ja selvitystehtäviä varten.

#### 23 §

##### *Vaitiolovelvollisuus ja vaitiolo-oikeus*

Mitä poliisilain (872/2011) 7 luvun 1 §:ssä säädetään poliisin henkilöstöön kuuluvan vaitiolovelvollisuudesta ja 5 §:ssä ilmaisuvelvollisuudesta, sovelletaan myös Syyttäjälaitoksen henkilöstöön kuuluvaan.

Syyttäjällä on vaitiolo-oikeus poliisilain 7 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista, jotka hän on saanut toimiessaan esitutkintalain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettuna tutkinnanjohtajana.

Syyttäjän vaitiolovelvollisuudesta ja vaitiolo-oikeudesta hänen vahvistaessaan eurooppalaisen tutkintamääräyksen säädetään rikosasioita koskevaa eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta annetussa laissa (430/2017).

Syyttäjälaitoksen henkilöstöön kuuluvan velvollisuudesta todistaa oikeudenkäynnissä 1 momentissa tarkoitettua vaitiolovelvollisuudesta tai 2 momentissa tarkoitettua vaitiolo-oikeudesta huolimatta säädetään oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 12 §:n 3 momentissa.

#### 24 §

##### *Esteellisyys*

Syyttäjä on esteellinen, jos:

- 1) hän tai hänen läheisensä on asianosainen;
- 2) asiassa on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen läheiselleen;
- 3) hän tai hänen läheisensä avustaa tai edustaa asianosaista taikka sitä, jolle asiassa on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;

## Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp

4) hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen taikka siihen, jolle asiassa on odotettavissa hyötyä tai vahinkoa;

5) hän on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen tai hallintoneuvoston jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä tai julkisoikeudellisessa laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asiassa on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa; tai

6) muu kuin 1—5 kohdassa tarkoitettu seikka on omiaan antamaan perustellun aiheen epäillä hänen puolueettomuuttaan asiassa.

Syyttäjän läheisellä tarkoitetaan hallintolain (434/2003) 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja henkilöitä.

Syyttäjä saa esteellisenäkin ryhtyä toimeen, joka ei siedä viivytystä. Syyttäjän on ilmoitettava esteellisyydestään sille, joka määrää hänelle sijaisen.

### 25 §

#### *Varallaolo*

Valtakunnansyyttäjä voi järjestää syyttäjien virastoajan ulkopuolisen varallaolon tarkoituksenmukaisella tavalla.

Johtava aluesyyttäjä voi määrätä syyttäjän olemaan virastoaikana varalla, jos se on tarpeen syyttäjän tavoitettavuuden varmistamiseksi tämän päätösvaltaan kuuluvien kiireellisten asioiden ratkaisemiseksi.

Valtakunnansyyttäjän varallaolotehtävään määräämällä syyttäjällä on varalla ollessaan toimivalta päättää toimenpiteistä toisen syyttäjän käsiteltäväksi määrättyssä asiassa, jos toimenpide ei siedä viivytystä.

### 26 §

#### *Asiamiehenä tai avustajana toimiminen*

Syyttäjän oikeuteen toimia asiamiehenä tai avustajana oikeudenkäynnissä sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 3 §:ssä säädetään virkamiehestä ja yleisen tuomioistuimen lainoppineesta jäsenestä.

Syyttäjän velvollisuudesta ajaa asianomistajan yksityisoikeudellista vaatimusta säädetään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 3 luvun 9 §:ssä.

### 27 §

#### *Virkasyytteen käsittely*

Valtakunnansyyttäjää ja apulaisvaltakunnansyyttäjää syytetään virkarikoksesta korkeimmasa oikeudessa. Syyttäjänä on joko valtioneuvoston oikeuskansleri tai eduskunnan oikeusasiamies.

Valtionsyyttäjää, johtavaa aluesyyttäjää, erikoissyyttäjää, aluesyyttäjää ja apulaissyyttäjää syytetään virkarikoksesta hovioikeudessa. Syyttäjänä on joko valtioneuvoston oikeuskansleri tai eduskunnan oikeusasiamies taikka valtioneuvoston oikeuskanslerin tai eduskunnan oikeusasiamiehen määräämä syyttäjä.



## Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp

### 28 §

#### *Syyttäjälaitosta koskevien vahingonkorvausasioiden käsittely*

Syyttäjälaitosta koskevien vahingonkorvausasioiden käsittelystä säädetään valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetussa laissa (978/2014).

### 29 §

#### *Tarkemmat säännökset*

Valtioneuvoston asetuksella säädetään syyttäjien kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista, muiden Syyttäjälaitoksen virkamiesten kuin syyttäjien kelpoisuudesta ja nimittämisestä sekä hallintokanteluasioiden ratkaisemisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Syyttäjälaitoksen organisatiosta ja syyttäjäalueista, henkilöstöstä, syyttäjien hallinnollisista tehtävistä ja niihin määräämisestä, apulaispäällikön tehtävästä ja siihen määräämisestä, syyttäjien nimittämisestä määräaikaan virkasuhteeseen sekä henkilöstön virkasuhdetta koskevasta päätösvallassa.

### 30 §

#### *Syyttäjälaitoksen työjärjestys*

Työskentelyn järjestämisestä Syyttäjälaitoksessa määrätään valtakunnansyyttäjän vahvistamassa Syyttäjälaitoksen työjärjestyksessä. Työjärjestyksessä voidaan määrätä virkamiesten tehtävien hoitamisesta ja sijaisista, rikosasioiden jakamisesta syyttäjäalueella, syyttäjän tehtävien järjestämisestä, asioiden käsittelystä sekä muista Syyttäjälaitoksen hallintoon kuuluvista, toiminnan järjestämiseksi tarpeellisista asioista.

## 5 luku

### **Voimaantulo**

### 31 §

#### *Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan     päivänä     kuuta 20     .

Tällä lailla kumotaan syyttäjälaitoksesta annettu laki (439/2011), jäljempänä *kumottu laki*.

### 32 §

#### *Viittaussäännös*

Mitä muualla laissa säädetään virallisesta syyttäjästä, sovelletaan syyttäjään.

## Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp

Mitä muualla laissa säädetään Valtakunnansyyttäjänvirastosta, koskee valtakunnansyyttäjän toimistoa.

Mitä muualla laissa säädetään syyttäjänvirastosta, johtavasta kihlakunnansyyttäjästä ja kihlakunnansyyttäjistä, koskee vastaavasti syyttäjääluetta, johtavaa aluesyyttäjää ja aluesyyttäjää.

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan kumottuun lakiin, viittauksen on katsottava tarkoittavan tämän lain vastaavaa säännöstä.

### 33 §

#### *Tehtäviä koskevat siirtymäsäännökset*

Tämän lain tullessa voimaan syyttäjänvirastoissa ja Valtakunnansyyttäjänvirastossa vireillä olevat asiat, syyttäjänvirastojen ja Valtakunnansyyttäjänviraston tekemät sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät Syyttäjälaitokselle.

### 34 §

#### *Henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset*

Henkilöstön asemasta säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 2 luvussa.

Tämän lain tullessa voimaan syyttäjänvirastojen ja Valtakunnansyyttäjänviraston virat muuttuvat Syyttäjälaitoksen yhteisiksi viroiksi. Tässä tarkoitettu viran muuttuminen ei edellytä virkaan nimitetyn virkamiehen suostumusta.

Tämän lain tullessa voimaan syyttäjänvirastojen johtavan kihlakunnansyyttäjän virat lakkaavat ja virkasuhteet päättyvät ilman irtisanomista. Johtavat kihlakunnansyyttäjät siirtyvät aluesyyttäjän virkaan lain voimaantuloajankohdan mukaisten toimipaikkojensa mukaisille alueille ja yksiköihin. Kihlakunnansyyttäjien virat muuttuvat aluesyyttäjien viroiksi ja virat sijoittuvat lain voimaantuloajankohdan mukaisten toimipaikkojensa mukaisille alueille ja yksiköihin.

Sellaiset kihlakunnansyyttäjän virat, joihin nimitetyt ovat lain voimaan tullessa määrättyinä toistaiseksi voimassa olevaan erikoissyyttäjän tehtävään, muuttuvat lain voimaan tullessa erikoissyyttäjien viroiksi. Erikoissyyttäjien viroiksi muuttuvat myös ne kihlakunnansyyttäjän virat, jotka on perustettu erikoissyyttäjien tehtävien hoitamiseksi.

---

## Laki

**rikosoikeudellisia menettelyjä koskevien toimivaltaristiriitojen ehkäisemisestä ja ratkaisemisesta sekä esitutkinnan ja syytetoimien siirtämisestä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

## Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp

*muutetaan* rikosoikeudellisia menettelyjä koskevien toimivaltaristiriitojen ehkäisemisestä ja ratkaisemisesta sekä esitutkinnan ja syytetoimien siirtämisestä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (295/2012) 3 §:n 2 ja 3 momentti seuraavasti:

### 3 §

#### *Toimivaltaiset viranomaiset*

Valtakunnansyyttäjän toimisto ja keskusrikospoliisi ovat toimivaltaisia hoitamaan tässä luvussa säänneltyjä tehtäviä, jos asianomaiseen rikosasiaan ei ole määrätty syyttäjää tai sillä ei ole tutkinnanjohtajaa. Valtakunnansyyttäjän toimiston on ilmoitettava keskusrikospoliisille vastaanottamastaan yhteydenottopyynnöstä. Keskusrikospoliisin on tehtävä vastaava ilmoitus valtakunnansyyttäjän toimistolle.

Valtakunnansyyttäjän toimiston ja keskusrikospoliisin tehtävänä on avustaa toimivaltaista viranomaista tässä luvussa säännellyssä yhteydenpidossa. Lisäksi valtakunnansyyttäjän toimiston ja keskusrikospoliisin tehtävänä on avustaa toisen jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia 1 momentissa tarkoitetun viranomaisen löytymiseksi.

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

## Laki

### **Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain (742/2010) 2 §:n 2 momentti, 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti sekä 7 ja 12 § seuraavasti:

### 2 §

#### *Kansallinen jäsen*

Kansallinen jäsen nimitetään määräaikaan virkasuhteeseen valtiosyyttäjäksi valtakunnansyyttäjän toimistoon. Jäsenen nimittämiseen ja kelpoisuusvaatimuksiin sovelletaan, mitä valtiosyyttäjän nimittämisestä ja kelpoisuusvaatimuksista säädetään.

## Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp

### 4 §

#### *Varajäsen*

Kansallisella jäsenellä on vähintään yksi varajäsen. Varajäsenen on täytettävä kansallisen jäsenen kelpoisuusvaatimukset. Varajäsen toimii tarvittaessa jäsenen sijaisena. Varajäsenen toimikausi on neljä vuotta, ja se voidaan uudistaa. Valtakunnansyyttäjän toimisto määrää varajäsenen.

---

### 5 §

#### *Kansallisen jäsenen avustaja*

Kansallisella jäsenellä on vähintään yksi avustaja. Kansallisen jäsenen kelpoisuusvaatimukset täyttävä avustaja toimii tarvittaessa kansallisen jäsenen sijaisena. Avustajan toimikausi on neljä vuotta, ja se voidaan uudistaa. Valtakunnansyyttäjän toimisto määrää avustajan.

---

### 7 §

#### *Kansalliset yhteyshenkilöt*

Valtakunnansyyttäjän toimisto nimeää yhden tai useamman Eurojust-päätöksen 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kansallisen yhteyshenkilön.

### 12 §

#### *Henkilötietojen tarkastaminen*

Eurojustin käsittelemien henkilötietojen tarkastamista koskeva pyyntö on esitettävä valtakunnansyyttäjän toimistolle. Valtakunnansyyttäjän toimiston on viipymättä toimitettava pyyntö Eurojustin käsiteltäväksi.

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

---

## Laki

**oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

## Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp

*muutetaan* oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (372/2010) 12 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti seuraavasti:

### 12 §

*Oikeushallinnon viranomaisen oikeus käyttää toisen oikeushallinnon viranomaisen tallettamia tietoja*

Oikeushallinnon viranomainen saa salassapitosäännösten estämättä sille annetun teknisen käyttöyhteyden avulla hakea esiin ja käyttää toisen oikeushallinnon viranomaisen ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään tallettamia tietoja, jos:

3) tietoja luovutetaan valtakunnansyyttäjän toimistolle sille säädetyn valvonta- ja kehittämissuorittamisen suorittamiseksi.

Korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus sekä valtakunnansyyttäjän toimisto voivat niille annetun teknisen käyttöyhteyden avulla hakea esiin ja käyttää tuomioistuini- ja syyttäjän toiminnan suunnittelua ja seurantaan varten tietoja, jotka syyttäjäviranomaiset tai tuomioistuimet ovat tallettaneet raportointi-, tilasto ja arkistojärjestelmään.

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

## Laki

### viranomaisten sineteistä ja leimoista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* viranomaisten sineteistä ja leimoista annetun lain (19/2009) 3 §:n 2 momentin 6 kohta seuraavasti:

### 3 §

*Sinettien ja leimojen tunnuskuvat*

Suomen vaakunan tunnuskuvaa käyttävät aina sineteissään ja leimoissaan:

6) valtakunnansyyttäjä ja valtakunnansyyttäjän toimisto;

## Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

### Laki

#### **ehdokkaiden nimeämisestä kansainvälisten tuomioistuinten ja Euroopan unionin tuomioistuimen tuomarin ja jäsenen tehtäviin annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* ehdokkaiden nimeämisestä kansainvälisten tuomioistuinten ja Euroopan unionin tuomioistuimen tuomarin ja jäsenen tehtäviin annetun lain (676/2016) 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

#### 4 §

##### *Asiantuntijaneuvottelukunnan kokoonpano*

Neuvottelukunnassa on yhdeksän jäsentä. Neuvottelukunnan jäseniä ovat valtioneuvoston kanslian, ulkoministeriön, oikeusministeriön, korkeimman oikeuden, korkeimman hallinto-oikeuden ja valtakunnansyyttäjän toimiston edustajat, yliopistojen oikeustieteellistä tutkimusta ja opetusta tarjoavien yksiköiden edustaja, Suomen Asianajajaliiton edustaja sekä kulloinkin kysymyksessä olevan nimeämisasian valtioneuvostolle esittelevän ministeriön erikseen määräämä henkilö. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

\_\_\_\_\_

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

### Laki

#### **sotilasoikeudenkäyntilain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* sotilasoikeudenkäyntilain (326/1983) 4 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 446/2011, seuraavasti:

## Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp

### 4 §

Syyttäjinä sotilasoikeudenkäyntiasioissa toimivat valtakunnansyyttäjän näihin tehtäviin määrämät aluesyyttäjät ja erikoissyyttäjät. Syyttäjistä niissä sotilasoikeudenkäyntiasioissa, jotka ho-  
vioikeus käsittelee ensimmäisenä oikeusasteena, säädetään erikseen.

-----

Tämä laki tulee voimaan      päivänä      kuuta 20 .

-----

## Laki

### **tuomittujen siirtoa Euroopan unionissa koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* tuomittujen siirtoa Euroopan unionissa koskevan puitepäätöksen lainsäädännön  
alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta  
annetun lain (1169/2011) 5 §:n 1 momentti seuraavasti:

### 5 §

#### *Väliaikainen säilöönotto*

Täytäntöönpanon varmistamiseksi pidättämiseen oikeutettu virkamies voi puitepäätöksen  
14 artiklassa tarkoitetussa tilanteessa ottaa tuomitun säilöön, jos tuomion antanut valtio sitä pyy-  
tää. Pyyntö voidaan tehdä suoraan pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle. Säilöön ottamisesta  
on viipymättä ilmoitettava sille käräjäoikeudelle, jonka tuomiopiiriin kuuluvalla paikkakunnalla  
säilössä pitäminen tapahtuu, kyseisessä tuomiopiirissä toimivalle aluesyyttäjälle tai erikoissyyt-  
täjälle sekä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle.

-----

Tämä laki tulee voimaan      päivänä      kuuta 20 .

-----

## Laki

### **rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain (1383/2007) 9 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 659/2015, seuraavasti:

#### 9 §

##### *Toimivaltaiset syyttäjät*

Jollei tässä laissa toisin säädetä, Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat aluesyyttäjät ja erikoissyyttäjät ovat toimivaltaisia hoitamaan tämän lain mukaisia syyttäjätehtäviä.

-----

Tämä laki tulee voimaan      päivänä      kuuta 20      .

-----

## Laki

### **rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003) 12 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 658/2015, seuraavasti:

#### 12 §

##### *Toimivaltaiset syyttäjät*

Jollei tässä laissa toisin säädetä, Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat aluesyyttäjät ja erikoissyyttäjät ovat toimivaltaisia hoitamaan tämän lain mukaisia syyttäjätehtäviä.

-----

Tämä laki tulee voimaan      päivänä      kuuta 20      .



## Laki

### **tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäättöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäättöksen soveltamisesta annetun lain 4 ja 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäättöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäättöksen soveltamisesta annetun lain (620/2012) 4 §:n 1 momentti ja 14 §:n 1 momentti seuraavasti:

#### 4 §

*Tunnustamisesta ja mukauttamisesta päättävät viranomaiset*

Valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta päättää:

- 1) Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva aluesyyttäjä tai erikoissyyttäjä, jos valvonta on tarkoitus järjestää Helsingin hovioikeuden tuomiopiirin alueella;
- 2) Pohjois-Savon käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva aluesyyttäjä tai erikoissyyttäjä, jos valvonta on tarkoitus järjestää Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiirin alueella;
- 3) Oulun käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva aluesyyttäjä tai erikoissyyttäjä, jos valvonta on tarkoitus järjestää Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiirin alueella;
- 4) Pirkanmaan käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva aluesyyttäjä tai erikoissyyttäjä, jos valvonta on tarkoitus järjestää Turun tai Vaasan hovioikeuden tuomiopiirin alueella.

#### 14 §

*Muutoksenhaku*

Valvontaan määrätty voi saattaa valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta tehdyn päätöksen sen käräjäoikeuden käsiteltäväksi, jonka tuomiopiirissä toimiva aluesyyttäjä tai erikoissyyttäjä on tehnyt päätöksen tunnustamisesta. Käräjäoikeuden on viipymättä otettava asia käsiteltäväksi. Käräjäoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan     päivänä     kuuta 20     .

## Laki

### oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 12 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 732/2015, seuraavasti:

#### 17 luku

#### Todistelusta

#### 12 §

-----  
Syyttäjälaitoksesta annetun lain ( / ) 23 §:n 1 momentissa tarkoitettulla henkilöllä sekä poliisin tai muun rikostorjunnasta huolehtivan viranomaisen henkilöstöön kuuluvalla on velvollisuus kieltäytyä todistamasta poliisilain 7 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettusta tiedosta. Syyttäjälaitoksesta annetun lain 23 §:n 2 momentissa tarkoitettulla syyttäjällä sekä poliisin tai muun rikostorjunnasta huolehtivan viranomaisen henkilöstöön kuuluvalla on oikeus kieltäytyä todistamasta poliisilain 7 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettusta tiedosta. Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehellä on oikeus kieltäytyä todistamasta vankeuslain (767/2005) 19 luvun 10 §:n 1 momentissa tarkoitettusta tiedosta. Tuomioistuim voi kuitenkin velvoittaa henkilön todistamaan, jos:

- 1) syyttäjä ajaa syytettä rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta;
  - 2) tiedon ilmoittamatta jättäminen voisi loukata asianosaisen oikeutta puolustautua asianmukaisesti tai muuten asianmukaisesti valvoa oikeuttaan oikeudenkäynnissä; ja
  - 3) luottamuksellisesti tietoja tai vihjetietoja antaneen henkilön taikka valeostajana tai peitetöinnässä toimineen henkilöllisyyden ilmaiseminen ei ilmeisesti aiheuta vakavaa vaaraa hänen tai hänen läheistensä turvallisuudelle.
- 

Tämä laki tulee voimaan      päivänä      kuuta 20 .

-----

**Eduskunnan vastaus EV 134/2018 vp**

Helsingissä 27.11.2018

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri